

نام و نام خانوادگی:

زمان برگزاری:

نام آزمون: علوم و فنون دهم

تاریخ آزمون:

شرکت توسعه انتشارات

پرش_م ۱۱

- ۱ جمله «این کتاب در سال ۳۴۶ قمری، به دست عده‌ای از دانشوران خراسان، نوشته شد.» معرف چه کتابی است و موضوع آن چیست؟
- ۲ تعداد هجاهای هر کدام از کلمات زیر را بنویسید و نوع هر هجا را با علامت مخصوص آن مشخص کنید.
استقلال: مهاجرت: معلم: امین:
- ۳ واژگان زیر را تقطیع هجایی کنید و علامت مخصوص هر هجا را بنویسید.
«کتاب - آرزو - خواستگاری - قابوس‌نامه - تبریزی - نیما یوشیج»
- ۴ در ابیات زیر واژگان قافیه، حروف اصلی قافیه و ردیف را مشخص کنید.
الف) این یک دو سه روز نوبت عمر گذشت چون آب به جویبار چون باد به دشت
ب) سر به عدم در نه و یاران طلب بوی وفا خواهی از ایشان طلب
- ۵ با توجه به بیت «زبانش توان ستایش نداشت / روانش گمان نیایش نداشت» کدام گزینه نادرست است؟
الف) در این بیت سه سجع متوازن وجود دارد.
ب) در این بیت سجع متوازن وجود ندارد.
- ۶ موازنه، تقابل سجع‌های یا در دو یا چند جمله است.
- ۷ رایج‌ترین انواع شعر فارسی در قرن چهارم و نیمه اول قرن پنجم چه بود؟
- ۸ در ابیات زیر وجود چه ویژگی‌های وزنی و احساسی بار حماسی به آن بخشیده است؟
«همه روی یک سر به جنگ آوریم جهان بر بداندیش تنگ آوریم
همه سر به سر تن به کشتن دهیم به از آن که کشور به دشمن دهیم»
- ۹ رابطه‌ی «وزن» و «محتوا» را در شعر شرح دهید.
- ۱۰ چهار مورد از خصیصه‌های شعر قرن‌های چهارم و نیمه اول قرن پنجم را بیان کنید.
- ۱۱ وزن امری است و بیرون از ذهن کسی که آن را درمی‌یابد وجود ندارد.
- ۱۲ مفاهیم ذهنی که شاعران قرن چهارم و نیمه اول قرن پنجم در شعر استفاده می‌کردند در قلمرو چه تعلیمی بوده است؟
الف) تعلیم کلی اخلاقی ب) تعلیم عرفانی
- ۱۳ عمده‌ترین مرکز فرهنگی در زمان حکومت سامانی کجا بود و چه ویژگی‌ای داشت؟
- ۱۴ به چه دلیل زبان فارسی دری زبان رسمی قلمرو یعقوب لیث صفاری اعلام شد؟
- ۱۵ نام دو شاعر بزرگ را که در شیوه خود از سنایی پیروی می‌کردند ذکر کنید.
- ۱۶ دلیل افزایش آمیختگی زبان فارسی دری در قرن‌های پنجم و ششم با واژگان عربی چه بود؟
- ۱۷ ویژگی‌های نثر دوره سامانی را ذکر کنید.
- ۱۸ تقسیم‌بندی سبک‌های شعری بر اساس نظریه محمد تقی بهار بر چه مبنایی است؟
- ۱۹ کدام بیت ذوقافیتین است؟ قافیه‌ها را مشخص کنید.
الف) حُسن تو دائم بدین قرار نماند مست تو جاوید در خمار نماند
ب) سمن بویان غبار غم چو بنشینند بنشانند پری رویان قرار از دل چو بستیزند بستانند
- ۲۰ قاعده شماره ۲ از قواعد قافیه را توضیح دهید. با مثال.
- ۲۱ درست یا نادرست بودن عبارت زیر را مشخص کنید.
منطقه رواج فارسی دری، نخست در شمال غربی و مغرب ایران بود. درست نادرست

۳۲ هجاهای زبان فارسی به چند دسته تقسیم می‌شوند؟ نام ببرید و چگونگی قرار گرفتن صامت‌ها و مصوت‌ها را در هر کدام از آنها مشخص کنید.

۳۳ بیت زیر را از نظر نکات ادبی و فکری بررسی کنید.

«غلام همت آنم که زیر چرخ کبود
ز هر چه رنگ تعلق پذیرد آزاد است»

۳۴ مشخص کنید در بیت «قطره آبی که دارد در نظر گوهر شدن / از کنار ابر، تا دریا تنزل بایدش»، کدام آرایه وجود دارد؟ این آرایه مربوط به کدام قلمرو از تحلیل شعر است؟

۳۵ در کدام گزینه بررسی‌های صورت گرفته مربوط به شناسایی نکات زبانی نیست؟

(الف) «ابر، باد، مه، خورشید، فلک»: مراعات نظیر

(ب) «کتاب، جهان، دین، آیین»: ساختمان ساده

۳۶ شناخت وجود آرایه‌هایی نظیر استعاره، تشخیص و کنایه در یک شعر از چه طریقی امکان‌پذیر است؟

۳۷ بررسی ساختمان واژه و تعداد واژگان فارسی یک شعر در کدام مرحله از شناخت عناصر سازنده متن صورت می‌گیرد؟

۳۸ جای خالی را با واژه مناسب کامل کنید.

بررسی قلمرو شعر، در نهایت ما را به نتیجه‌گیری و تعیین نوع متن می‌رساند.

۳۹ جای خالی را با واژه مناسب کامل کنید.

در مصراع «بجست از دام، همچون از کمان تیر»؛ میان واژه‌های «دام»، «کمان» و «تیر» آرایه وجود دارد، که شناسایی آن از طریق استخراج نکات امکان‌پذیر است.

۴۰ درستی یا نادرستی عبارت زیر را مشخص کنید.

قضاوت درباره قالب یک شعر با بررسی نکات ادبی یک شعر صورت می‌پذیرد. درست نادرست

۴۱ در مصراع «خیزید و خز آرید که هنگام خزان است» آرایه وجود دارد که تکرار حرف این آرایه را می‌سازد.

(الف) واج‌آرایی - «خ»
(ب) واژه‌آرایی - «خ»

۴۲ در کدام ابیات واج‌آرایی و واژه‌آرایی هر دو وجود دارد؟

(الف) حبیب خدای جهان‌آفرین
نگه کرد بر روی مردان دین

(ب) سر ارادت ما و آستان حضرت دوست
که هر چه بر سر ما می‌رود، ارادت اوست

(پ) ستون کرد چپ را و خم کرد راست
خروش از خم چرخ چاچی بخاست

۴۳ در بیت زیر دو آرایه بدیع لفظی بیابید و آنها را بنویسید.

«مار دیدی در گیا پیچان کنون در غار غم
مار بین پیچیده در ساق گیا آسای من»

۴۴ در هر یک از بیت‌های زیر آرایه‌های واج‌آرایی و واژه‌آرایی را مشخص کنید.

(الف) صنوبر دیدم و هرگز ندیدم
درخت سیمکش بر سر صنوبر

(ب) سرو را بین بر سماع بلبلان صبح‌خیز
همچو سرمستان به بستان پای‌کوب و دست‌زن

(پ) نه خبر می‌رسد مرا ز ایشان
نه بدیشان همی رسد خبرم

۴۵ به پرسش‌های زیر پاسخ کامل دهید.

با توجه به بیت زیر، عبارت‌های نادرست را تصحیح کنید.

«پسته تنگ تو بر تنگ شکر می‌خندد
حقه لعل تو بر عقد گوهر می‌خندد»

(الف) واژه‌های تنگ و تنگ جناس تام دارند.

(ب) واژه‌های شکر و گوهر جناس ناقص دارند.

۴۶ در عبارت «خبری که دانی دلی بیازارد، خاموش تا دیگری بیارد»، ارکان سجع را مشخص کنید و نوع آن را بنویسید.

۴۷ آرایه ادبی (تکرار) «واژه آرای» را در بیت‌های زیر مشخص کنید.

الف) ز دست رفته نه تنها منم در این سودا چه دست‌ها که ز دست تو بر خداوند است

«سعدی»

ب) هم نظری، هم خبری، هم قمران را قمری هم شکر اندر شکر اندر شکر اندر شکری

«مولوی»

پ) مسلمانان، مسلمانان، مسلمانان، مسلمانان از این آیین بی‌دینان، پشیمانی، پشیمانی

«سنایی»

ت) دوستت دارم و دامنم که تویی دشمن جانم از چه با دشمن جانم شده‌ام دوست، ندانم

«عماد خراسانی»

ث) یک پیرهن میان تو با روح بیش نیست روحی هنوز و روح به پیراهنی هنوز

«مهدی حمیدی شیرازی»

ج) آدمی در عالم خاکی نمی‌آید به دست عالمی دیگر نباید ساخت وز نو آدمی

«حافظ»

چ) از درد سخن گفتن و از درد شنیدن با مردم بی‌درد ندانی که چه دردی است

«مهرداد اوستا»

ح) رسیده‌ام به کمالی که جز انالاحق نیست کمال دار برای من کمال پرست

«محمدعلی بهمنی»

۴۸ آرایه ادبی «واج آرای» را در بیت‌های زیر مشخص کنید.

الف) شب است و شاهد و شمع و شراب و شیرینی خجسته باد چنین شب که دوستان بینی

«سعدی»

ب) رشته تسیح اگر بگسست، معذورم بدار دستم اندر ساعدِ ساقی سیمین ساق بود

«حافظ»

پ) زلف او دام است و خالش دانه آن دام و من بر امید دانه‌ای افتاده‌ام در دام دوست

«حافظ»

ت) دلی سربلند و سری سر به زیر از این دست، عمری به سر برده‌ایم.

«قیصر امین‌پور»

ث) به جان جوشم که جویای تو باشم خسی بر موج دریای تو باشم

«محمدرضا شفیعی کدکنی»

ج) ناز تو و نیاز تو، شد همه دلپذیر من تا ز تو دلپذیر شد، هستی ناگزیر من

«حسین منزوی»

چ) شبی چون شبه روی شسته به قیر نه بهرام پیدا، نه کیوان، نه تیر

«فردوسی»

ح) اینجا گذارِ خاطره‌های گذشته است از این گذار بگذر و بگذار بگذریم

«وحید عیدگاه طرچه‌ای»

۴۹ درست یا نادرست بودن عبارت زیر را مشخص کنید.

تکرار یک واج در سخن، «واژه آرای» می‌گویند.

درست نادرست

۵۰ درست یا نادرست بودن عبارت زیر را مشخص کنید.

بدیع به دو بخش لفظی و معنوی تقسیم می‌شود.

درست نادرست

۵۱) شاعر در ابیات زیر برای بهره‌گیری از آرایهٔ «سجع» چه شیوه‌ای را به کار گرفته است؟ توضیح دهید.

الف) بهاری کز دو رخسارش، همی شمس و قمر خیزد نگاری کز دو یاقوتش همی شهد و شکر ریزد
(کلیله و دمنه)

ب) برگ بی‌برگی بود ما را نوال مرگ بی‌مرگی بود ما را حلال

(مولوی)

پ) ما چو ناییم و نوا در ما ز توست ما چو کوهیم و صدا در ما ز توست

(مولوی)

۵۲) در متن زیر، سجع‌ها را بیابید، نوع هریک را مشخص نمایید و دربارهٔ ارزش موسیقایی هریک اظهار نظر کنید.

«صیاد بی‌روزی، ماهی در دجله نگیرد و ماهی بی‌اجل در خشک نمیرد. دو چیز مُحال عقل است: خوردن بیش از رزق مقسوم و مردن پیش از وقت معلوم. به نانهاده، دست نرسد و نهاده، هر کجا هست، برسد. هر که به تأدیب دنیا راه صواب نگیرد، به تعذیب عقبی گرفتار آید.»

(گلستان سعدی)

۵۳) با توجه به بیت زیر، الگوی هجایی حروف قافیه را بنویسید.

در پیش بی‌دردان چرا فریاد بی‌حاصل کنم گر شکوه‌ای دارم ز دل، با یار صاحب‌دل کنم
(رهی معیری)

۵۴) برای کاربردهای گوناگون (صامت، مصوت) هریک از واج‌های زیر، نمونه‌هایی بنویسید.

"و" ← صامت
← مصوت:

"ی" ← صامت
← مصوت:

"ه" ← صامت
← مصوت:

۵۵) در خوانش دقیق شعر زیر، به چه نکاتی باید توجه کرد؟

نهنگی بچه خود را چه خوش گفت: به دین ما حرام آمد کرانه
به موج آویز و از ساحل پیرهیز همه دریاست ما را آشیانه

۵۶) کدامیک از ویژگی‌های نثر سدهٔ پنجم و ششم را، در متن زیر، می‌بینید؟

«آورده‌اند که به فلان شهر، درختی بود و در زیر درخت، سوراخ موش، و نزدیک آن، گربه‌ای خانه داشت؛ و صیادان آنجا بسیار آمدندی. روزی صیاد دام بنهاد. گربه در دام افتاد و بماند و موش به طلب طعمه از سوراخ بیرون رفت. به هر جانب برای احتیاط، چشم می‌انداخت و راه سره می‌کرد، ناگاه نظر بر گربه افکند. چون گربه را بسته دید، شاد گشت. در این میان از پس نگرست. راسویی از جهت او کمین کرده بود، سوی درخت التفاتی نمود. بومی قصد او داشت. بترسید و اندیشید که اگر بازگردم، راسو در من آویزد و اگر بر جای قرار گیرم، بوم فرود آید و اگر پیش‌تر روم، گربه در راه است. با خود گفت: در بلاها باز است و انواع آفت به من محیط و راه مخوف، و با این همه، دل از خود نشاید برد...» (کلیله و دمنه - نصرالله منشی)

۵۷) با توجه به شعر به پرشش های زیر، پاسخ دهید.

«بلهی دید اُشتری به چَرا
گفت اشتر که اندرین پیکار
در کژیّام مکن به عیب نگاه
نقشم از مصلحت چنان آمد
هست شایسته گرچت آمد خشم
هرچه او کرده عیب او مکنید
دست عقل از سخن به نیرو شد
زشت و نیکو به نزد اهل خرد
به خدایی سزا مر او را دان
آن نکوتر که هرچه زو بینی
الف. دو ویژگی ادبی را بنویسید.

گفت نقشت همه کژ است چرا؟
عیب نقّاش می کنی هش دار!
تو ز من راه راست رفتن خواه
از کژی، راستی کمان آمد
طاق ابرو برای جفتی چشم
با بد و نیک جز نکو مکنید
چشم، خورشیدبین ز ابرو شد
سخت نیک است از او نیاید بد
شب و شب گیر رو مر او را خوان
گرچه زشت، آن همه نکو بینی» (سنایی)

ب. کدام ویژگی های زبانی در شعر دیده می شود؟

۵۸) آیا بیت زیر می تواند مثال مناسبی برای آرایه موازنه باشد؟ دلیل خود را بنویسید.

«تو را صبا و مرا آب دیده شد غمّاز
وگر نه عاشق و معشوق رازداراند»

۵۹) واژه های زیر را یک بار با حذف همزه و بار دیگر بدون حذف همزه بخوانید و به خط عروضی بنویسید.

«سرآمد - دل انگیز - جنگ آور - شب آهنگ - در آمد - شیرافکن - دارآباد»

۶۰) گزینه صحیح را از بین کمانک ها انتخاب کنید.

الف) زبان فارسی در لشکرکشی های متعدد (محمود - مسعود) غزنوی به هندوستان راه یافت.

ب) (سنایی - حافظ) ابتدا مداح بود و در دوره دوم از حیات شعری خود، به سیروسلوک معنوی پرداخت.

پاسخنامه تشریحی

- ۱) شاهنامه ابومنصوری - تاریخ گذشته ایران
- ۲) عس «-» تق «-» لال «-» U: سه هجا
مُ «U» ها «-» ج «U» رت «-»: چهار هجا
مُ «U» عل «-» لم «-»: سه هجا
ء «U» می «-»: دو هجا
- ۳) کتاب ← ک / تاب U - U
آرزو ← آ / ر / زو - U
خواستگاری ← خاس / ت / گا / ری - UU -
قابوسنامه ← قا / بوس / نا / م - U - U
تبریزی ← تب / ری / زی - - -
نیما یوشیج ← نی / ما / یو / شیج - - - - U
- ۴) الف) گذشت - دشت قافیه / - شت حروف اصلی / ردیف ندارد
ب) ایشان - یاران قافیه / ان حروف اصلی / طلب ردیف
- ۵) گزینه الف) - این سه سجع، سجع متوازی هستند. (زبان و روان / توان و گمان / ستایش و نیایش)
- ۶) متوازن - متوازی
- ۷) رایج‌ترین انواع شعر در این دوره حماسی و مدحی و غنایی بود.
- ۸) وجود آهنگ کوبنده و کوتاه، به شعر بار حماسی بخشیده است.
- ۹) مثلاً در اشعار حماسی وزن و آهنگ کوبنده، کوتاه، ضربی و تند است، بار حماسی شعر را غنی‌تر می‌سازد که یعنی وزن و آهنگ با محتوا هماهنگی کامل دارد.
- ۱۰) آوردن ترکیب‌های تازه - استعاره‌های دلپذیر - تشبیهات گوناگون - به‌کارگیری انواع توصیف.
- ۱۱) حسی
- ۱۲) گزینه الف)
- ۱۳) بخارا - بسیاری از دانشمندی که در این شهر می‌زیستند آثار ارزنده‌ای به پارسی و عربی در قلمرو فرهنگ اسلامی پدید آوردند.
- ۱۴) وی نه به زبان فارسی آشنایی داشت و نه اجازه داد تا این زبان در دستگاه حکومت او به کار رود؛ به همین سبب زبان فارسی دری را که خود می‌فهمید و با آن سخن می‌گفت زبان رسمی قلمرو خود اعلام کرد.
- ۱۵) عطار نیشابوری - مولوی
- ۱۶) هر چه زمان می‌گذشت، آمیختگی زبان فارسی با واژگان عربی بیشتر می‌شد؛ زیرا در مدارس آن عهد، عمدتاً تحصیل علوم دینی و ادبی، میسر بود به همین سبب شاعران و ادیبان، بیش از هر چیزی با زبان و ادبیات عربی آشنا می‌شدند.
- ۱۷) ایجاز و اختصار در لفظ و معنا
تکرار فعل یا اسم به حکم ضرورت معنی
کوتاهی جملات
لغات کم کاربرد فارسی در مقایسه با دوره‌های بعد
بهره‌گیری کمتر از لغات عربی
افزایش یافتن کاربرد نشانه‌های جمع فارسی بر جمع عربی.
- ۱۸) این تقسیم‌بندی بر مبنای حوزه جغرافیایی و تاریخی شعر است و بعضی از مکتب‌ها و سبک‌های فرعی را نیز می‌توان به آن افزود.
- ۱۹) ب) ذوقافیتن است. قافیه ۱: بنشینند - بستیزند / قافیه ۲: بنشانند - بستانند
- ۲۰) زمانی که حروف اصلی قافیه شامل یک مصوت با یک یا دو صامت پس از آن باشد. مثال:
۱- اکنون که گل سعادتت پر بار است دست تو ز جام می چرا بی کار است
۲- صبحدم مرغ چمن با گل نواخته گفت ناز کم کن که درین باغ بسی چون تو شکفت
- قافیه: بار - بی کار / حروف اصلی قافیه: «ار» مصوت + صامت
۲- صبحدم مرغ چمن با گل نواخته گفت ناز کم کن که درین باغ بسی چون تو شکفت
- قافیه: گفت - شکفت / حروف اصلی قافیه: «فُت» مصوت + صامت + صامت
- ۲۱) نادرست ← منطقه رواج فارسی دری نخست در مشرق و شمال شرقی ایران بود.

۳۸ فکری

۳۹ مراعات نظیر - زبانی

۴۰ درست

۴۱ گزینه (الف)

۴۲ در بیت (ب) هم واج آرایبی در حرف «س» وجود دارد و هم واژه «سر» تکرار شده است.

در بیت (پ) در حروف «چ» و «خ» واج آرایبی وجود دارد، همچنین واژه «خم» در بیت تکرار شده است.

۴۳ در این بیت هم واج آرایبی و هم واژه آرایبی (تکرار) وجود دارد. تکرار واج «ر» واج آرایبی را می‌سازد و تکرار کلمات «مار» و «گیا» آرایهٔ واژه آرایبی یا تکرار می‌سازد.

۴۴ الف) ← در این بیت آرایهٔ واژه آرایبی (تکرار) وجود دارد و واژه «صنوبر» در آن تکرار شده است.

ب) ← در این بیت آرایهٔ واج آرایبی وجود دارد و واج «س» در این بیت شش بار تکرار شده است.

پ) ← در این بیت آرایهٔ واژه آرایبی (تکرار) وجود دارد و واژه‌های «خبر» و «ایشان» تکرار شده است.

۴۵ الف) واژه‌های «تنگ و تنگ» جناس همسان دارند. (۱. تنگ: کوچک و دارای عرض کم / ۲. تنگ: لنگهٔ بار)

ب) «شکر و گوهر» جناس ندارند.

۴۶ بیازارد - بیارد - سجع مطرف

۴۷ الف) واژه «دست»

ب) واژه‌های «شکر» و «قمر»

پ) واژه‌های «مسلمان» و «پشیمانی» و «مسلمانی»

ت) واژه‌های «دشمن» و «جانم»

ث) واژه‌های «روح» و «پیراهن»

ج) واژه‌های «آدمی» و «عالم»

چ) واژه «درد»

ح) واژه «کمال»

۴۸ الف) صامت «ش» و مصوت‌های «ی» و «ئ»

ب) صامت «س»

پ) صامت «د» و «م» و مصوت «ا»

ت) صامت «س»

ث) صامت «ج» و مصوت «آ»

ج) صامت «ز»

نکته: در واج آرایبی، تفاوتی میان شکل‌های مختلف یک حرف وجود ندارد؛ زیرا ما در اینجا به جنبهٔ موسیقایی و آوایی کلام توجه می‌کنیم نه شکل نوشتاری (مثلاً «ز»، «ذ»، «ض» و «ظ» هیچ فرقی با یکدیگر ندارند).

چ) صامت «ش»

ح) صامت «ذ»

۴۹ نادرست

تکرار یک واج را در سخن، «واج آرایبی» می‌گویند.

۵۰ درست

بهرای کز دو رخسارش همی شمس و قمر خیزد

↓ ↓ ↓ ↓ ↓ ↓ ↓ ↓ ↓

نگاری کز دو یاقوتش همی شهد و شکر ریزد

۵۱ پاسخ الف:

تمام کلمات (به‌جز کلمات تکراری) مصراع اول با قرینهٔ خود در مصراع دوم سجع دارند. این تقابل سجع‌ها افزایش‌دهندهٔ موسیقی درونی شعر است (تمام سجع‌ها متوازی، فقط شمس و قمر متوازن هستند).

پاسخ ب: در این بیت تمام واژه‌های دو مصراع به‌ترتیب با هم سجع متوازی دارند، پس آرایهٔ ترصیع در شعر وجود دارد.

برگ بی‌برگی بود مارا نوال

برگ بی‌برگی بود مارا حلال

پاسخ پ: ما چو ناییم و نوا در ما ز توست

ما چو کوهیم و صدا در ما ز توست (مولوی)

پاسخ پ:

ما چو ناییم و نوا در ما ز توست

↓ ↓ ↓ ↓ ↓ ↓ ↓ ↓ ↓

ما چو کوهیم و صدا در ما ز توست

کلماتی که روبه‌روی هم قرار گرفته‌اند (به‌جز کلمات تکراری) سجع متوازی دارند، یعنی علاوه‌بر هم‌وزنی، واج‌های پایانی آنها نیز یکسان است. پس ترصیع دارد.

۵۲ «نگیرد و نمیرد» سجع متوازی دارند، این نوع سجع که کلمات مسجع هم‌وزن‌اند و واج پایانی آنها یکسان است، ارزش موسیقایی‌اش از همه بیشتر است.

کلمات: «مقسوم و معلوم» سجع متوازی دارند.

کلمات: «نرسد و برسد» سجع متوازی دارند.

کلمات: «نگیرد و آید، سجع مطرف دارند (فقط در واج پایانی یکسان‌اند) ارزش موسیقایی این نوع سجع از سجع متوازی کمتر است.

۵۳) واژه‌های قافیه: (بی‌حاصل - صاحب‌دل)

حروف قافیه: ل (مصوت کوتاه + یک صامت)

صامت: وقت، وقار، محو، جوانی، تقوا، هوا دیو، هوس، مهرورز، روان

۵۴) " و " و " مصوت: آهو، جادو، هوشیار، مور، روح، مفتوح، آموزگار، آرزو، کوه، ابرو، نور

صامت: یار، سیل، یاد، شیدا

" ی " مصوت: امید، سنگین، خورشید، آیین، شیون

صامت: ماه، راه، کوه، ابله، شاه

" ه " مصوت: آینده، نامه، جامه، خانه، قافیه، آرمیده، عارفانه، قطره

۵۵) ۱- نگاهی کلی به متن از آغاز تا انجام «برای کشف لحن»، (که لحن شعر روایی - داستانی است)

۲- یک‌باره خواندن تمام شعر بدون گسست.

۵۶) استفاده از آرایه‌های ادبی - نثر داستانی و تمثیلی - فاصله گرفتن از ساده‌نویسی در عین رشد و تعالی نثر.

حذف افعال به قرینه (به فلان شهر درختی بود و زیر درخت سوراخ موش [بود]) /

نثر، داستانی و تمثیلی است. / استفاده از آرایه‌های ادبی: در بلاها: استعاره؛ محیط و مخوف: سجع متوازن

۵۷) الف. قالب شعر مثنوی است. بعضی از ابیات ردیف دارند - استفاده از آرایه تضاد شب و شب‌گیر

ب. فراوانی ترکیبات نو (خورشیدبین) - استفاده از واژه «نیک» در معنای «بسیار» - آوردن «م» بر سر فعل نهی.

۵۸) خیر، زیرا هیچ‌یک از واژه‌های هر دو مصراع در تقابل با هم، سجعی ندارند.

۵۹)

سرآمد = سر + آمد

دل‌انگیز = دل + ان + گیز

جنگ‌آور = جنگ + آ + ور

شب‌آهنگ = شب + آ + هنگ

درآمد = در + آ + مد

شیرافکن = شیر + اف + کن

دارآباد = دار + آ + باد

۶۰)

الف محمود

ب سنایی

سَن + را + مد

دِ + کَن + گیز

جَن + گا + ور

شَن + با + هنگ

د + را + مد

شی + رَف + کن

دا + را + باد